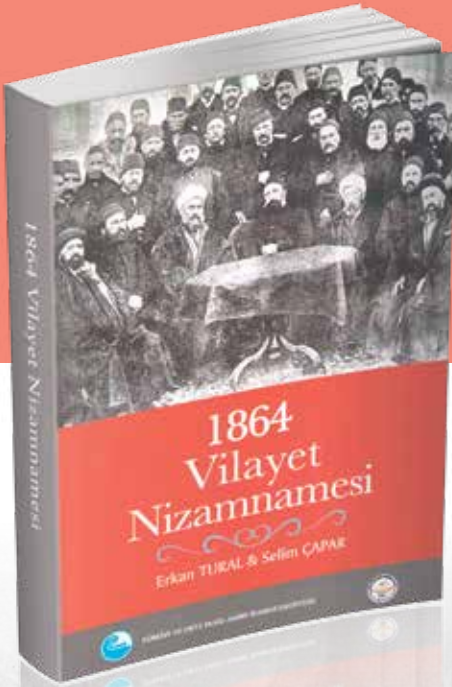

1864 Vilayet Nizamnamesi

1864 Vilayet Nizamnamesi ve getirdikleri, günümüzü anlamak için tarihten ders çıkarmak isteyenlere son derece önemli bilgiler sunmaktadır. Mülkiye mezunu, Hukuk Mektebi muallimlerinden İsmail Hakkı Bey (Görelî), 1911’de yayınladığı Hukuk-u İdare kitabında Nizamnamenin köklerini Gülhane Hattı’na kadar uzatarak, “vilayetin merkeze kaviyyen rabtı esbabına tevessül edildiğini” söylemiştir. İki yıl sonra Hukuk Mektebi’nin bir diğer müderrisi Mustafa Şeref Bey nizamnamenin yayınlanışıyla ilgili daha etraflı açıklamalar yapmıştı; “Her şeyden evvel inhilal (dağılma) haline gelen kuvve-i merkeziyeyi diriltmek, isyanların, ihtilallerin önünü almak için sıkı bir merkeziyete lüzum ve ihtiyaç vardı. Şu lüzum ve ihtiyaç 1281 (1864) tarihli teşkilat nizamnamesini vücuda getirdi.” Osmanlı idare hukuku profesörleri yorumlarıyla modern devletin taşraya nüfuz etmesi ile ayrılıkçı hareketler arasında bağlantılar kurmuşlardı. Söz konusu tespitler, Osmanlı modernleşmesinin en önemli açmazlarından birini teşkil etmekteydi. Midhat Paşa, Fuat Paşa ve Cevdet Paşa gibi nizamnameyi biçimlendiren devlet adamlarının düşünceleri ve eylemleri, sadece Osmanlı 19. Yüzyılı değil Cumhuriyetin mülki teşkilatını belirlemiştir.

Vilayet Nizamnamesinin 150. Yılında 6-7 Ekim 2014 tarihlerinde Ankara’da İçişleri Bakanlığı, TODAİE ve TİAV işbirliğinde düzenlenen Uluslararası Sempozyumda sunulan bildirilerin yer verdiği eser, TODAİE ve TİAV ortak yayını olarak kültür dünyamıza kazandırılmıştır.

Tural, E. ve S. Çapar (Ed.) (2015) **1864 Vilayet Nizamnamesi**, Ankara: TODAİE&TİAV Ortak Yayını.